237764 ـ علمی که پس از مرگ به انسان سود می‌رساند چیست؟

سوال

علمی که به انسان سود می‌رساند چیست؟ منظورم آن‌چه در این حدیث آمده است: هرگاه فرزند آدم بمیرد عملش قطع می‌شود مگر از سه راه آیا این علم تنها محدود به علم شرعی است یا علم سودمند دنیوی را نیز در بر می‌گیرد؟ من دکتری دارم و خداوند در عرصه‌های گوناگون مرا از فضل خود بهره‌مند ساخته؛ در علوم فیزیک و نجوم و ریاضیات و دیگر موارد و می‌خواهم سایتی راه اندازی کنم برای سلسله دروس و سخنرانی‌های تصویری در همین زمینه تا دانش آموزان و دانشجویان به شکل رایگان از آن بهره ببرند و بتوانند در دروس خود موفق شوند و از جهت دیگر به واسطهٔ علم نجوم با آفریده‌های شگفت‌انگیز خداوند در این هستی آشنا شوند و هدفم کسب خشنودی خداوند است. آیا این کار تحت عنوان علم سودمند که پس از مرگ به من سود خواهد رساند داخل است یا خیر؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ پرسیده شد: «دربارهٔ سخن رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ که هرگاه فرزند آدم بمیرد عملش قطع می‌شود مگر از سه جهت: صدقهٔ جاریه یا علمی که از آن سود ببرند... آیا منظور علم شرعی است یا علم دنیوی؟

ایشان چنین پاسخ دادند:

ظاهرا منظور حدیث عام است، یعنی هر علمی که مردم از آن سود ببرند برای انسان اجر خواهد داشت، اما در راس این علوم، علم شرعی قرار دارد. یعنی اگر فرض کنیم که انسان از دنیا برود و به گروهی از مردم کاری مباح را آموزش داده باشد و سپس از این چیزی که یاد گرفته‌اند سود ببرند، پاداش آن به او می‌رسد...» (لقاء الباب المفتوح: ۱۶/ ۱۱۷).

از سوی دیگر راه اندازی سایتی که شما قصد آن را کرده‌اید کاری است ان شاء الله سودمند و نیکو و شکی در این نیست که آموزش این امور برای امت مفید است و بلکه از فروض کفایه است که واجب است کسانی در امت به برآورده ساختن این نیاز بپردازند و نیاز موجود را برطرف سازند.

و اگر علاوه بر این تلاش کنید تا سختی‌ها را برای دانش آموزان آسان کنید و به آنان در درس‌هایشان کمک کنید تا وقتی که

نیت شما برای خداوند جل جلاله خالص باشد، پاداش شما نزد الله بزرگتر خواهد بود و الله متعال می‌فرماید:

فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ (٧) وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ زلزال: ٧ ـ ٨

(پس هر که هم‌وزن ذره‌ای نیکی کنید [نتیجهٔ] آن را خواهد دید (٧) و هر که هم‌وزن ذره‌ای بدی کند [نتیجهٔ] آن را خواهد دید).

و رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: هرکس یک دشواری از دشواری‌های دنیا را از مومنی برطرف سازد، الله یک سختی از سختی‌های روز قیامت را از او برطرف خواهد ساخت و آن‌که بر سختی‌دیده‌ای [در پس گرفتن بدهی‌اش] آسان گیرد [و به او مهلت دهد] الله در دنیا و آخرت بر او آسان خواهد گرفت و هر کس مسلمانی را بپوشاند، الله در دنیا و آخرت او را خواهد پوشاند و الله در حال یاری بنده است تا وقتی که بنده در حال یاری برادرش باشد و آن‌که راهی را در پیش گیرد که در آن علمی را بجوید، الله راهی را به سوی بهشت برایش آسان خواهد ساخت... به روایت مسلم (٢۶٩٩).

والله اعلم.